

Slika iz bližine Leningrada, odkjer so morali Nemci prošlo zimo hčati, sedaj pa se s Finci vred spet pripravljajo za napad.

UMW pravi; da z bitko ne misli prenehati

ROOSEVELT ZA PRAVICNO REŠITEV ŽELI PREMOGARJEV. — LEWIS S SVOJIM OSEBNIM NASPROTSTVOM NEVARNO IGRAL. — UMW JE UNIJA, KI JO JE VREDNO OHANITI

Minuli teden, skozi do zadnje nedelje pozno zvečer, je vladala v tej deželi silna natečnost, kako se bo končal spor z unijo premogarjev, UMW, na eni strani, in z vlogo Zed. držav na drugi, čim so se operatorji umaknili in prepustili svoje pogoje odboru, ki se zove War Labor Relations Board, tegă pa je odklonil koncem konca Lewis, češ, da se z njim nismo mogele pogajati.

Zahiteva premogarjev

Edina zahteva premogarjev v tem boju je, da se jim zviša mezdov s 6 na osem dolarjev na dan.

Pogdoba med operatorji mehkega premoga in UMW je potekla 1. aprila. Ker do takrat pogajanja za obnovitev pogodbe še niso uspela, je bil rok za pregovore med zastopniki unij in družb podaljšan do 1. maja.

Ker tudi v tem podaljšanju ni prišlo do sporazuma, je unijski kratomalo izjavila, da se stavka prične čim neha premirje.

Tako bi se to moralno zdoditi zadnjo soboto, oziroma ta pondeljek, kar pa se je preprečilo na običajni ameriški način v takih razprtijah.

Spor je ostal nerešen in stavka se ni pričela. Lewis je zadnji moment dodal še 15 dni za premirje.

Roosevelt označil svoje stališče

Zadnjo nedeljo zvečer je Roosevelt označil svoje stališče jasno in določno, kar se

njega tiče. Premogarjem je zagotovil, da jim je priatelj, ker je on po vsikdar branilec onih, ki delajo v potu svojega obravna. Ker pa smo v vojni, ne bo dovolil nobenemu posamezniku, in ne skupinam, da bi na kakršenkoli način ovirale naše napore v borbi za zmago nad osiščem.

Tudi je oblubil, da ne bo storil ničesar proti uniji U. M. W., in da naj vse razmerje ostane kot je, pogojno, da spravljanje premoga na površje ne bo prekinjeno in ne ovirano.

Glavno vprašanje zasenčeno

Boj premogarjev je bil v resnicu, kar se delavcev samih tiče, zgoj zahteva za zvišanje mezde po dva dolarja na dan, namreč toliko, da bi bila ne manj kot osem dolarjev za dočeno izvršitev dela.

Ker pa je Lewis Rooseveltov osebni nasprotnik, so časopisi kakor dogovorjeno ves ta spor predočili tako, kakor da je to (Nadaljevanje na 5. strani.)

Mednarodni socializem živi vzlic terorju, ki ga uganja tašizem

"Kako bo izšel letošnji prvi maj?" so vpraševali povsod, kjer se zanimajo za barometer javnega mnenja in ljudskega vretja.

V francoski Afriki je govoril delavcem ob 1. maju po radiu vojni poveljnik general Henri Giraud. Obljubil jim je "povrnitev delavskih svobodščin"—a ob enem jim pa PREPOVEDAL vse prvomajske manifestacije.

Borbeni Francozi, ki jim je voditelj general De Gaulle, pa so hoteli manifestacije k prvemu maju. Vsled prepovedi so se domenili, da bodo manifestirali soj k spomniku vojnih žrtev v Alžiru, ker tega bi jim niti Giraud ne mogel zabraniti.

V Sovjetski uniji je bil prvi maj praznovan pod geslom borbe za poraz fašizma, za popolno zmago in za čimvečje ojačanje domovine ljudstev, ki so združena v USSR.

Na Španskem ni bilo prvomajskih manifestacij. Franco jih ne mara in španski demokrati imajo v demokratičnih deželah prav malo zaščite.

V Franciji je govoril delavstvu po radiu maršal Petain. Ljudje naj razumejo, da je bila Francija poražena, je dejal, in delavci naj delajo, da si opomore. Vse drugo se bo s časoma samo sebe izravnalo.

Hitler je svoj prvomajski praznik odložil na pondeljek 3. maja, ker je v njegovem tretjem rajhu pod zastavo svastike izgubil svoj pomen.

Na Švedskem je delavstvo prvi maj socialistično praznovalo, enako v Švici, v Mehiki, in v mnogih deželah v centralni in v južni Ameriki.

Dalje v Angliji. Pa tudi v Zed. državah, dasi ni bilo v ta namen ne burnih shodov, ne demonstracij. Smo pač v vojni. A prvi maj je bil vendarle—s socialističnega vidika, praznovan veliko bolj optimistično kot še kdaj od kar je svet pogreznjen v sedanjo vojno.

Nemški način financiranja vojne je legalen, a vendarle roparski

Ako bi te ropar zatolil na cesti in ti ukazal: "Oddaj mi čevlje, ki si si jih kupil, meso in drugo kar si si nabral v prodajalnah, tu pa je denar," bi bilo prav tako, kakor počne Nemčija v velikem.

Nemčija v okupiranih in neutralnih deželah vse "plača", kar pograbi, s svojimi markami, razen tisto, kar direktno zapleni.

In vsaki vladni oblubljava: "Za prejete marke si lahko kupite v Nemčiji stroje ali kar še drugrega potrebujete."

O te vrsti, kupčiji je imel londonski list Sunday Times daljšo razpravo, ki pravi v bistvu tole:

"Izmena dobrin med rajhom in evropskimi deželami, ki se nahajajo ali pod nemškim vplivom, ali pa so zasedene od nemških vojaških sil, je čisto enostranska. V tem pogledu položaj Hitlerjevih zavezni-

kov ni mnogo boljši od razmer, ki vladajo v zasedenih deželah.

Imetje in delavske moći so v zasedenih deželah kar na kratko konfiscirane, dočim Rumunija, Bolgarska, Hrvaška in celo tudi Italija brezplodno grmadijo na berlinski mednarodni borzi kliringa ogromne kredite, za katere ne morejo dobiti iz Nemčije v zameno nobenih dobrin, niti v blagu, niti v drugih vrednotah.

Njihov položaj je torej v bistvu isti. Na osnovi podatkov iz švicarskih virov so značali nemški dolgov, nakopičeni na ta 'enostranski' način 'trgovskih' odnosa, julija 1942 nič manj nego 750 milijonov funtov šterlingov. Leto prej so značali 415 milijonov funtov šterlingov. Ako računamo na podlagi tega naraščanja, znaša nemški trgovski dolg drugim evropskim deželam, od

Dobički korporacij in bogatih posameznikov rastejo vzlic davkom

V prvem četrletju tega leta je napravila jeklarska korporacija United States Steel \$15,406,597 čistega dobička, v enaki dobi leta prej pa \$15,102,484.

V zadnjem četrletju 1942 je značil čisti prebitek omenjene korporacije \$25,646,452 in vsa znamenja pričajo, da bo letos še večji. Vsi ti milijoni dobička gredo delničarjem v obliki dividend.

S sličnimi čistimi dobički se ponavljajo druge velike korporacije in pa posamezni bogatstvi.

Na primer korporacija General Motors producira za vladu sedaj za tri milijarde dolarjev na leto, kar pomeni največji promet in največje zapoštitev v njeni zgodovini.

Bethlehem Steel in vse druge jeklarske korporacije sijajo žanjejo. Prav tako Ford, ladjevalnice, parobrodne države, železnice itd.

Iz statistike zveznega blagajnika o davičih leta 1941, ki je bila objavljena nedavno, je razvidno, da je imel v enem en posamezniku blizu pet milijonov dolarjev čistih dohodkov. Po odbitju vseh davkov mu je ostalo 763 tisoč dolarjev, kar je enega posameznika že vseeno zelo visoka vsota. Sploh noben posameznik ne potrebuje toliko za preživjanje.

Veliko delavcev je treba, predno komu prigarajo pet milijonov dolarjev dobička, ali pa tudi po 50 tisoč dolarjev čistega dobička po odbitju vseh davkov.

"Milijonarjev" po \$50,000 čistih dohodkov je bilo leta 1941 nad osemnajst tisoč.

V kampanji za nakup vojnih bondov je naročil Charles Hosford v Clevelandu za 30 milijonov dolarjev bondov.

Milijonarjev torej tudi ta vajna ne bo "obubožala".

Seja odborov JSZ

Prihodnja redna seja odborov JSZ bo v petek 7. maja v Sov. del. centru.

Beneš pride v Ameriko

V sredi meseca maja pride na obisk v Zed. države bivši predsednik čehoslovaške republike Edvard Beneš. Konferira bo z Rooseveltom, z uradniki državnega oddelka, s kongresniki in senatorji. Od tu bo se vrnil v Moskvo, predno se vrne v London.

Kar je nastala vojna, že preko milijarde funtov. Angleški funt šterling znaša sedaj v sorazmerju z ameriškim dolarjem okrog štiri dolarje in štiri centi.

Nižati cene z dekreti, kakor to zahteva AFL in enako tudi CIO ter vse druge unije, ni enostavno. Ne v profitarski uredbi. In posebno pa še zato, ker so dobičkarji v ameriškem vladinem in političnem ustroju odločajoči elementi. Razni administrativci, ki jih je imenoval Roosevelt z nalogo kontrolirati cenę in distribucijo, imajo lahko še tako dober namen, a že po nekaj mesecih uvidijo, da plavajo proti tokom. Prej ali slej jih dobičkarji uženejo in porušijo njihovo dohodkov je za Proletarca skoro na ničli.

Skozi poletje pa imamo nalogu pomagati Proletarcu. Znano je vsem, da so stroški narasli in da so redni dohodki v primeri z izdatki nižji kakor so bili. Naročnine prejmemo sicer nekaj več vsled dobav novih naročnikov, toda oglasov je malo in ta vir dohodkov je za Proletarca skoro na ničli.

Imamo še dva vira, ki sta bila od nekdaj glavna: naročnine in tiskovni sklad.

Zamisljam kampanjo, a nekateri menijo, da bomo gmotne težave lahko prebeldli celo brez nje. Na primer, vsak tretji naročnik naj dobi saj enega novega, in vsak drugi pa dolar v tiskovni sklad, vrh tega naj izvrše svoje običajno delo še redni agitatorji, pa bo zmaga za list!

Kdor ima kako priporočilo za pospešenje agitacije v korist Proletarca ga vabimo, da naj se oglasi.

USSR za borbo do popolnega poraza fašizma: Stalin

BOJAŽEN, DA BO RUSIJA PRENEHALA Z VOJNO, ODSTRANJENA. — PRIZNANJE ZAVEZNIKOM IN OMILJENJE SPORA S POLJSKO VLADO V LONDONU

tam dokončano, se prične z drugo fronto.

Stalinova glavna želja

Kot že večkrat prej, tako je Stalin tudi v tem svojem govoru diplomatično namignil, da naj po zmagi zaveznikov v Afriki ob enem nastane tudi druga fronta na evropskem kontinentu.

Tisti, ki Stalinu očitajo, da stremini okupirati Evropo, bi moral slediti njegovim vztrajnim klicem, da naj to raje stope ostali zaveznički.

To, da so med njimi idejne razlike, je kajpada nedvomno. Vsakdo, ki poznal tri temeljne zavezniške sile, ve, da so razlike ne samo med Anglijo in Zed. državami na eni strani ter med Sovjetsko unijo na drugi, nego tudi razlike med vsemi tremi, bodisi v gospodarskih, geografskih, verskih ali v političnih ozirih.

Vse tri so ob enem prepričane, da bodo vojno odločile v svoj prid in vsa nesoglasja pa da bodo med sabo diplomatično rešile.

Gleda spora s Poljsko

Gleda Poljske se je Stalin v svojem govoru vzdržal vsake direktno besede, ki bi utegnil žaliti Zed. države in Anglijo. Zato je spor neposredno ignoriral na ta način, da je obljudbil nadaljevanje edinstveno svoje dežele z Washingtonom in Londonom ter svečano izjavil, da kar se Rusije tiče, miru z Nemčijo ne bo, dokler se ne poda brezpogojno.

Vse tri so ob enem prepričane, da bodo vojno odločile v svoj prid in vsa nesoglasja pa da bodo med sabo diplomatično rešile.

(Nadaljevanje na 5. strani.)

AFL proglašila živilsko kontrolo za fiasko

George Meany, tajnik AFL, je v imenu svoje organizacije apeliral na predsednika Rooseveltove.

V govoru po radiu pa je Meany dejal, da je bila živilska kontrola dosedaj, kar se tiče distribucije in posebno še cen, "mizerarna polomja".

Odbor AFL je namreč Rooseveltov obljubil, da unije AFL ne bodo pritiskale za zvišanje mezde, pod pogojem, kajpada, da se rastoče cene živiljenjskih potrebščin uredi na podlagi onih, kakršne so bile v veljavni dne 15. maja 1942, torej pred enim letom.

V istem govoru je Meany navedel celo vrsto potrebščin, katerim so se od januarja 1941 cene dvignile 100 in več od-

stotkov, nekatere celo do 275 odstotkov.

Najbolj so narasle cene živilom, je dejal Meany, in poudaril: "Leteča trdnjava je imeniten vojni stroj. Toda če nima kuriva, se ne more dvigniti s tal. Stevilke dokazujejo, da je ameriški delavec producent prvega reda. Toda če ne bo dobil zadostne hrane, svojega dela ne bo mogel vrčiti tako kot se od njega pričakuje in kakor bi ga sam rad."

Namreč smo že v enem prejšnjih poročil na tej strani, da kar se uradne statistike tiče, so se cene živilom podražile v dveh letih le dobrih 15 odstotkov. Vsakdo ve, da je tista statistika prav tako le na papirju, kakor so razne "dostropne cene".

Na papirju, če pa se prekupci in veletrgovci ne ravljajo po njih! Mesar ali grocerist, ki je prej dobival naročene jestivne po normalnih tokih, je po teh regulacijah uvidel, da si jih bo moral dobivati kakor že, ali pa zapreti.

V nekaterih mestih kontrola sicer še nekako drži, so pa kraji, v katerih je vsa ta vladna kontrola zares prav "mizeren polom", kakor prav tajnik Ameriške delavske federacije.

Rekli smo že v enem prejšnjih poročil na tej strani,

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILLO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTICNE ZVEZE

NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75;

za četr leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka po poledne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Jugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor.....Frank Zaitz
Business Manager.....Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries: One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864

"Tretji termin" in njegov pomen v boju radi tega vprašanja

Goverimo o mirovnem načrtu, o štirih svobodščinah, o demokraciji, o delitvi prirodnih dobrin vsemu svetu v dobro. Ti si, ki v ameriški politiki kaj stejejo, pa se ukvarjajo z golj z volitvimi prihodnjem leto.

Nikjer se ni znamenj, da bo vojna že letos končana, niti ne, da bo njeni poslednje poglavje dovršeno v prihodnjem.

Kdo bo v vladu Zed. držav takrat, ko apelov za pospeševanje naporov k zmagi ne bo več treba, nego bo ostalo le še vprašanje, kakšen naj bo mir, kdo ga naj narekuje in v kakšne namene in smotre?

Ko je predsednik Roosevelt oznanil svoj new deal in se potem proglašil že za sovražnika osišča, si je ob zatonu svojega drugačnega termina zaželet tretjega in ga dobil. Prav tako nedvomno je, da si želi četrtega prav zato, ker bi rad bil v borbi do zaključka te vojne in do konca sklepanja miru in še potem, ko se ga bo uveljavljalo.

Republikanski in demokratični torijo trdijo, da je new deal — takozvan Rooseveltov socialni program že pokopan. A ob enem pa s svojo borbo proti Rooseveltu dokazujo, kako se boje, da ga morda spet obnovi.

Multimiličarski interesi z milijoni svojih papagajev so tispeli, da je zamah za socialno zakonodajo izgubil udarno moč.

Noben časops, ki je "ugleden", ne priznava, da ima "new deal" sploh še kak pomen in večinoma ga smesijo ter ustvarjajo neizmerno norčje iz njega.

Niti Roosevelt sam se sedaj nanj več ne opira, nego le po udarja, da je potreben zmagati v vojni in ustvariti pravičen mir.

Ko je po prvi izvolitvi bil ustoličen, je ulil ameriškim dežavnim množicam upanje z obetanjami, ki so bila sijajna. Nihče ne bo gladen — —

A man pa so množice razumele, kaj so dobili takrat v oporo tisti, ki so povzročili krizo. Njihen sistem jim je bil rešen.

Njihovi zastopniki v kongresu in v legislaturah so se potuhnili. Molčali so, ko je bilo navrženih nekaj sto milijonov za relifne in graditene akcije, in v oporo farmarjem ter delavskim hibnim posestnikom, a čim so jim bile s stotinami milijoni rešene banke, industrije in njihova splošna bogastva, so se spet opogumili in začeli kričati zoper new deal, ki troši dolarje kot da so premog, kaj ga kurjači z velikimi lopatami mečejo v peči.

Sedanja večina v kongresu je se "demokratska". A kadar se gre za "new deal", je protisocialna.

Rekli smo že na tem mestu, da je razvoj ameriške publike kar zagonetka. Namesto da bi spoznala, kako je bila otmena iz strahovito ji preteče katastrofe, čeprav le z drobitinami, tisti sedaj prav tista masa vsled svoje zavedenosti v nevarnosti še večje katastrofe.

Kar se tiče zveznega kongresa, je v njemu napor za koristi težakov v industriji in onih farmarjev, ki se z obdelovanjem zemlje preživljajo v potu svojega obraza, že sedaj zadušen. Kar se ga še čuje, prav malo zalede.

Ostane torej v napotje le še "četrti termin". Republikanska stranka vodi preči njemu mogočno kampanjo in tudi nič koliko demokratov ji viron ali pa podtalno pomaga.

Tega spora ne bi bilo treba, če bi imeli v Zed. državah boljši parlamentarni sistem vlade, to je, če bi bila vlada odgovorna kongresu. Čim ji bi ta odrekel zaupnico, bi odstopila in nastala bi druga v dobro ali v slabo. V našem vladnem sistemu je tako, da si lahko drug drugemu pomagata, ali pa nasprotnjeta, in pa tudi da si lahko mečeta polena pod noge.

Demokracija je nastala baš v borbi proti despotom. Protokronanim glavam in birokraciji. A z demokracijo se le prepreči zamenjava socialne interese in pa "pravico do privatne svojine".

Roosevelt pravi, da je še za "new deal", a njegovi nasprotniki trdijo, da je že stvar prošlosti.

Treči si predsednik želi — če si res želi — še ostati v svoji službi le zato, da bi dokončal vojno po svoji zamisli in pomagal graditi mir po svojem evangeliju štirih svobodščin.

Nasprotniki v republikanski stranki pravijo, da je ta igra že izgubljena in da naj bo naša brigă le kaj naj otmemo iz te vojne, da bo tudi nam kaj v korist.

V tem je razlika le kdo je kdo. "Nam v korist" lahko pomeni tiste ljudi, ki se jim zdi, da bi jim bilo po \$25,000 na leto cistih dohodkov premalo, pa so predsednikov odlok v kongresu zavrgli.

Ali pa lahko pomeni tiste, ki se preživljajo z garanjem iz dneva v dan, ne da bi jim kdo jamčil "new deal". Bil je Rak mizeren, kolikor ga je bilo, a že tisto je bilo dovolj, čemu je Roosevelt postal takrat tako popularen. Bedni milijoni, čim se

Italijani imajo na ruskih bojiščih zelo malo sreča. Ali pa morda veliko, kadar se vzame. Italijanski vojaki (na gornji sliki), ki so bili v Rusiji ujeti, so sedaj rešeni bitki in skrbijo za življenje.

Poljska zamejna vlada in kako je sestavljena

Ko so avgusta leta 1939 udrli Nemci v Poljsko, je Josef Beck s svojo vlado pobegnil v Rumunijo. Beck je bil vnanji minister in sploh v vsakem oziroma precej let diktator nad Poljsko. Pridobil si je prijateljstvo Hitlerja, ki pa je hotel več koncesij za svoj tretji rajh kakor mu je bil Beck pripravljen dati. Ob enem se je Beck pogačal z angleško in francosko vlado v vprašanju obrambe svoje dežele, če bo napaden.

Iz Pariza in Londona mu je bilo svetovano, da naj se na kak način spoprijazni z Rusijo. To je odklonil in odklonil je celo predlog, da bi sovjete čete smele v poljsko ozemlje preseči prodiranje Hitlerjevi armadi, v slučaju napada.

Iz Pariza in Londona mu je bilo svetovano, da naj se na

nak način spoprijazni z Rusijo. To je odklonil in odklonil je celo predlog, da bi sovjete čete smele v poljsko ozemlje preseči prodiranje Hitlerjevi armadi, v slučaju napada.

Iz Pariza in Londona mu je bilo svetovano, da naj se na

nak način spoprijazni z Rusijo. To je odklonil in odklonil je celo predlog, da bi sovjete čete smele v poljsko ozemlje preseči prodiranje Hitlerjevi armadi, v slučaju napada.

Iz Pariza in Londona mu je bilo svetovano, da naj se na

nak način spoprijazni z Rusijo. To je odklonil in odklonil je celo predlog, da bi sovjete čete smele v poljsko ozemlje preseči prodiranje Hitlerjevi armadi, v slučaju napada.

Iz Pariza in Londona mu je bilo svetovano, da naj se na

nak način spoprijazni z Rusijo. To je odklonil in odklonil je celo predlog, da bi sovjete čete smele v poljsko ozemlje preseči prodiranje Hitlerjevi armadi, v slučaju napada.

Iz Pariza in Londona mu je bilo svetovano, da naj se na

nak način spoprijazni z Rusijo. To je odklonil in odklonil je celo predlog, da bi sovjete čete smele v poljsko ozemlje preseči prodiranje Hitlerjevi armadi, v slučaju napada.

Iz Pariza in Londona mu je bilo svetovano, da naj se na

nak način spoprijazni z Rusijo. To je odklonil in odklonil je celo predlog, da bi sovjete čete smele v poljsko ozemlje preseči prodiranje Hitlerjevi armadi, v slučaju napada.

Iz Pariza in Londona mu je bilo svetovano, da naj se na

nak način spoprijazni z Rusijo. To je odklonil in odklonil je celo predlog, da bi sovjete čete smele v poljsko ozemlje preseči prodiranje Hitlerjevi armadi, v slučaju napada.

Iz Pariza in Londona mu je bilo svetovano, da naj se na

nak način spoprijazni z Rusijo. To je odklonil in odklonil je celo predlog, da bi sovjete čete smele v poljsko ozemlje preseči prodiranje Hitlerjevi armadi, v slučaju napada.

Iz Pariza in Londona mu je bilo svetovano, da naj se na

nak način spoprijazni z Rusijo. To je odklonil in odklonil je celo predlog, da bi sovjete čete smele v poljsko ozemlje preseči prodiranje Hitlerjevi armadi, v slučaju napada.

Iz Pariza in Londona mu je bilo svetovano, da naj se na

nak način spoprijazni z Rusijo. To je odklonil in odklonil je celo predlog, da bi sovjete čete smele v poljsko ozemlje preseči prodiranje Hitlerjevi armadi, v slučaju napada.

Iz Pariza in Londona mu je bilo svetovano, da naj se na

nak način spoprijazni z Rusijo. To je odklonil in odklonil je celo predlog, da bi sovjete čete smele v poljsko ozemlje preseči prodiranje Hitlerjevi armadi, v slučaju napada.

Iz Pariza in Londona mu je bilo svetovano, da naj se na

nak način spoprijazni z Rusijo. To je odklonil in odklonil je celo predlog, da bi sovjete čete smele v poljsko ozemlje preseči prodiranje Hitlerjevi armadi, v slučaju napada.

Iz Pariza in Londona mu je bilo svetovano, da naj se na

nak način spoprijazni z Rusijo. To je odklonil in odklonil je celo predlog, da bi sovjete čete smele v poljsko ozemlje preseči prodiranje Hitlerjevi armadi, v slučaju napada.

Iz Pariza in Londona mu je bilo svetovano, da naj se na

nak način spoprijazni z Rusijo. To je odklonil in odklonil je celo predlog, da bi sovjete čete smele v poljsko ozemlje preseči prodiranje Hitlerjevi armadi, v slučaju napada.

Iz Pariza in Londona mu je bilo svetovano, da naj se na

nak način spoprijazni z Rusijo. To je odklonil in odklonil je celo predlog, da bi sovjete čete smele v poljsko ozemlje preseči prodiranje Hitlerjevi armadi, v slučaju napada.

Iz Pariza in Londona mu je bilo svetovano, da naj se na

nak način spoprijazni z Rusijo. To je odklonil in odklonil je celo predlog, da bi sovjete čete smele v poljsko ozemlje preseči prodiranje Hitlerjevi armadi, v slučaju napada.

Iz Pariza in Londona mu je bilo svetovano, da naj se na

nak način spoprijazni z Rusijo. To je odklonil in odklonil je celo predlog, da bi sovjete čete smele v poljsko ozemlje preseči prodiranje Hitlerjevi armadi, v slučaju napada.

Iz Pariza in Londona mu je bilo svetovano, da naj se na

nak način spoprijazni z Rusijo. To je odklonil in odklonil je celo predlog, da bi sovjete čete smele v poljsko ozemlje preseči prodiranje Hitlerjevi armadi, v slučaju napada.

Iz Pariza in Londona mu je bilo svetovano, da naj se na

nak način spoprijazni z Rusijo. To je odklonil in odklonil je celo predlog, da bi sovjete čete smele v poljsko ozemlje preseči prodiranje Hitlerjevi armadi, v slučaju napada.

Iz Pariza in Londona mu je bilo svetovano, da naj se na

nak način spoprijazni z Rusijo. To je odklonil in odklonil je celo predlog, da bi sovjete čete smele v poljsko ozemlje preseči prodiranje Hitlerjevi armadi, v slučaju napada.

Iz Pariza in Londona mu je bilo svetovano, da naj se na

nak način spoprijazni z Rusijo. To je odklonil in odklonil je celo predlog, da bi sovjete čete smele v poljsko ozemlje preseči prodiranje Hitlerjevi armadi, v slučaju napada.

Iz Pariza in Londona mu je bilo svetovano, da naj se na

nak način spoprijazni z Rusijo. To je odklonil in odklonil je celo predlog, da bi sovjete čete smele v poljsko ozemlje preseči prodiranje Hitlerjevi armadi, v slučaju napada.

Iz Pariza in Londona mu je bilo svetovano, da naj se na

nak način spoprijazni z Rusijo. To je odklonil in odklonil je celo predlog, da bi sovjete čete smele v poljsko ozemlje preseči prodiranje Hitlerjevi armadi, v slučaju napada.

Iz Pariza in Londona mu je bilo svetovano, da naj se na

nak način spoprijazni z Rusijo. To je odklonil in odklonil je celo predlog, da bi sovjete čete smele v poljsko ozemlje preseči prodiranje Hitlerjevi armadi, v slučaju napada.

Iz Pariza in Londona mu je bilo svetovano, da naj se na

nak način spoprijazni z Rusijo. To je odklonil in odklonil je celo predlog, da bi sovjete čete smele v poljsko ozemlje preseči prodiranje Hitlerjevi armadi, v slučaju napada.

Iz Pariza in Londona mu je bilo svetovano, da naj se na

nak način spoprijazni z Rusijo. To je odklonil in odklonil je celo predlog, da bi sovjete čete smele v poljsko ozemlje preseči prodiranje Hitlerjevi armadi, v slučaju napada.

Iz Pariza in Londona mu je bilo svetovano, da naj se na

POVESTNI DEL

FERDINAND GODINA:

BEG V TEMO

Jutranje sonce se je uprlo v dvorišče kasarne. Vremenska opazovalnica je stala tu v soncu, nemotena in zarjavela. Okrog nje so se opasovali vojaki, si zategovali bluze, kadili ostanke cigaret in se uravnavali v dolge vrste. Enemu so zdaleč hlače navzdol, da je bil videti od zadaj kot turški hrambaša, drugemu je štrela iz blizu bluze, tretjega pa je motila pletnena denarnica, ki jo je imel prizvezano ob trebuhi na goli koži. Popravljali so se med seboj, govorili v nezumljivem jeziku, si preklinali materje in se smejali. Par mesecev so tu, pa so se že nadalili tega življenja, ki je tako svojevrstno, a tako enostavno.

"Zbor."

Zatrobilo je. Ostro kaplarško povelje je padlo. Prednje vrste so stopile za tri korake naprej in se obrnile za pregled orožja in opreme.

Vodniki so pred četami kadi in se pogovarjali o nočnih dogodkih pri "Vecerni zarji". Niso se bogekav brigali za te fante. Kaplar jih bo že pregledal, kaplar jim bo pokazal, kaplar, kaplar...

Komandir se je zakasnil ter pretekel ves zasopel pred svojo četo, ko je bilo že vse na mestu in je že komandanata bataljona potegnil sabljo. Sablji so potegnili tudi ostali častniki.

Padla so povelja komandanata bataljona, nato povelja komandirjev čet in vsa ta množica se je obračala kot na mivozu.

"Bataljon v kolono dvojnih vrst."

"V kolono dvojnih vrst," so ponavljali komandirji za komandantom.

Tako se je vsa množica razvrtila v dolgo vrsto, korakala okrog po dvorišču po taktu godbe in se pripravljala na velike maneverske parade, kakor je rekel komandant. Komendant je vpil, pognal konja poleg vrst, pokazal s sabljo na kakšno nereditost, okregal komandirja in zopet oddrnel. Nato je skočil s sedla, ustavil ves bataljon, mu dal odmor in kazal korak, kakršen bi moral

"Zakaj sem šel k vojakom?"

biti. Dvignil je nogo, jo povezeno spustil na zemljo in prenesel tako vso težo telesa na rame. Komandat je bil debel, rejen vojaški "dedek", kot so ga nazivali oficirji.

"Dvigni nogo, v korak, po pravi glavo!" so vpili komandirji, vodniki so zmerjali in suvali nereditne in podnarednike, ki so jim vneto pomagali. Vojnika je nemoteno korakala kot plaz, kadar se utrga.

Podnarednik Markovič je sedel pred stražnico, strmel v te kolone in bil bled v obraz. Čudovito! Zopet si je zaželet vrst, zopet komande, zopet kletve in jeze. Tako je strmel v vzravnane postave, ki so se vrstile mimo stražnice in v krog obkrožile celo dvorišče.

Stirinajst mesecov je bil Markovič v preiskovalnem zaporu. Muka je to, saj je bil Markovič bled, izmučen. Zavest ga je mučila, da je zaprt. Ni vedel, kdaj bo svoboden, kdaj prost.

V duševni stiski si je sedaj zopet zaželet videti vojaka pred seboj, požirati prah, dihati smrdljivi zrak, vse to si je zaželet v stiski. Kolone so se brezčutno pomikale mimo njega. Glasovi komandirjev so se mešali s taktom godbe in udarci vodnikov so tonili v tem hrupu. To je ljubil Markovič. In sedaj?

Obdolžen je bil, da je kralj beščin, muncijo in da se je pretepal, zdaj pa počasi hitra. Tako je misil Markovič in zrl kolone.

Trap... trap... trap...

Se en krog je zahteval komandant, potem je zavil bataljon na vežbalische. Kasarna je ostala prazna. Življenje v njej je zamrl, vremenska opazovalnica je stala samotna sredi dvorišča. Le stražarji so se leno gibali pri stražnici in zehali od neprespane noči.

Podnarednik Markovič je strmel pred se in ni govoril nikdar je minevala, sence kostanjev so postajale dolge. Vse se je vlekle v prokletno neskončnost. Vojaki so se leno vlačili po dvorišču, poležavali po krovih, ali pa so po dva ali trije govorili o svojih.

Markovič je za hip dvignil glavo. Od nekod se je slišalo petje. Pogledal je v tisto smer in stisnil trepalnice. Ustnice je razziril, da so se mu videli okajeni zobje. Se se je slišalo petje. V nedeljo popoldne, pa pet!

"Tafil," se je zdrznil Markovič, "vojaka pošli po liter, dolgočasno je."

Tafil je zaživel.

"Saj res ne bi bilo napačno." Samo nerodna stvar je z Markovičem sesti k časi vina. Zopet napravil kakšno neumnost in bo Tafil odgovarjal. Eh, pa kaj! Nedelja, neznašna nedelja, vsi drugi zunaj, zakaj si tudi on ne bi privočil?

Zaprila sta se v Markovičev celico in počasi cedila. Pogovor se je razvijal, tekel je, kakor ne drugače. Toplotna je zavladala med ozkimi stenami in oba podnarednika sta hotela nekaj govoriti. Markovič je silil na dan s civilnim življnjem. Tafil pa je fantaziral o ženskah.

Markovič se je dril, da je odmevalo po stražnici in so se vojaki spogledavali in nasmliali. Vedeli so, da je Markovič silen veseljak, bratec dobre kapljice.

Tafil pa je pil iz nejevolje, ker ga je bila tisti dan doletela služba.

"Veš danes bi živel. Neko dekletec nori za meno. Doli s konca te ceste."

"Vem," je odgovoril mimo-grede Markovič.

In Tafil je govoril o njej, o čeh, o grudih, nogah, o topalem dihu.

"Vsa drhti, ko jo imam v načaju, neverjetno. Bogami, take ženske še nisem imel. Govoriš ji, govorš o gradovih, o soncu in ona ti sloni na prsih, ti otipava zvezdice in se igra z odlikovanjem. Oh, prokleta služba. Danes bi jo zopet imel."

se je Markovič zadnje čase vedno izplaševal. Ostal bi bil v civilu. Saj je tam tudi življenje.

To ga je rešilo, da se pred štirinajstimi dnevi ni ustretil, ko ga je bil okregal kapitan Lukovič, ki je bil takrat dežurni. Videl ga je bil na dvorišču in se zadrl, da so ga slišali vojaki, ki so bili v bližini.

Tako je premisljeval podnarednik Markovič in se ni ustretil. Saj pojde potem itak v civil. Oženi se, si ustvari dom, kakor to želi sleherni človek.

Vleklo se je dopoldne, nato popoldne in potem dnevi, tako lepi dnevi. Vse je šlo svojo pot. Noben dan ni rečil ničesar novega. Do pičice isto življenje se je ponavljalo. Vsako jutro priprave za manever, prah, komanda, udarci, godba, vsako jutro, dan za dnem.

Najtežje je preživel Markovič sobotni popoldan in nedeljo. Takrat se je vse očistilo in odhitelo iz kasarne; nekateri so pisali pisma. Takrat je kasarna oživila intimne, mehkeje. To so bile za Markoviča najtežje ure. Vsak se je veselil nečesa. Dekletom so pisali vojaki, podoficirji so hiteli na sestanke in nobenega oficirja ni bilo videti kje po prostorih.

Markovič je posedal sam pred stražnino med stražnico, kadi, gledal v tla in sanjaril o življenju v civilu.

"Tako, ko bom sojen, sčem uniformo," je rekel Markovič tovarisi Tafilu, ki je bil tisto nedeljo komandir straže.

Tafil je raztegnil ustnice v smeh.

"Kaj boš delal in jedel? Misliš, da civilisti tako živijo?"

"Mater mu njegovo, saj sem močan, nimam ne žene, ne otrok, pa ne bi živel!"

Tafil se je smehljal. Sam si preskrbeti kruh, to je težko. Vsa misil je tako, kajti vojak tega ni vajen. Markovič pa je bil trdn prepričan, da pojde.

Soneč se je načigalo, nedelja je minevala, sence kostanjev so postajale dolge. Vse se je vlekle v prokletno neskončnost. Vojaki so se leno vlačili po dvorišču, poležavali po krovih, ali pa so po dva ali trije govorili o svojih.

Markovič je za hip dvignil glavo. Od nekod se je slišalo petje. Pogledal je v tisto smer in stisnil trepalnice. Ustnice je razziril, da so se mu videli okajeni zobje. Se se je slišalo petje! V nedeljo popoldne, pa pet!

"Tafil," se je zdrznil Markovič, "vojaka pošli po liter, dolgočasno je."

Tafil je zaživel.

"Saj res ne bi bilo napačno." Samo nerodna stvar je z Markovičem sesti k časi vina. Zopet napravil kakšno neumnost in bo Tafil odgovarjal. Eh, pa kaj! Nedelja, neznašna nedelja, vsi drugi zunaj, zakaj si tudi on ne bi privočil?

Zaprila sta se v Markovičev celico in počasi cedila. Pogovor se je razvijal, tekel je, kakor ne drugače. Toplotna je zavladala med ozkimi stenami in oba podnarednika sta hotela nekaj govoriti. Markovič je silil na dan s civilnim življnjem. Tafil pa je fantaziral o ženskah.

Markovič se je dril, da je odmevalo po stražnici in so se vojaki spogledavali in nasmliali. Vedeli so, da je Markovič silen veseljak, bratec dobre kapljice.

Tafil pa je pil iz nejevolje, ker ga je bila tisti dan doletela služba.

"Veš danes bi živel. Neko dekletec nori za meno. Doli s konca te ceste."

"Vem," je odgovoril mimo-grede Markovič.

In Tafil je govoril o njej, o čeh, o grudih, nogah, o topalem dihu.

"Vsa drhti, ko jo imam v načaju, neverjetno. Bogami, take ženske še nisem imel. Govoriš ji, govorš o gradovih, o soncu in ona ti sloni na prsih, ti otipava zvezdice in se igra z odlikovanjem. Oh, prokleta služba. Danes bi jo zopet imel."

Gornje je slika iz afriškega bojišča, kjer je nemške in italijanske čete tako uspešno podila angleška osma armada, da je Rommela pritrila skupno z ameriškimi in francoskimi četami na rob Tunize.

Obdelujte svoj vrt

za

ZMAGO

IN V ODPOMOČ PROBLEMU
PREHRANE VPRASAJTE ZA TE

2 BREZPLAČNI KNJIŽICI

KNJIGA 1

"What You Should Know About Food"

KNJIGA 3

"Canning—What You Should Know About It"

dobe se v vseh

PEOPLES GAS OFFICES

jo Mihajlovića. Ako se Mihajlović bori proti "številnim sovražnikom" v Bosni, ne dela drugega kot da pomaga Nemcem razbiti partizane.

To je na kratko iz Sunovega članka.

Partizane se krsti z imenom "komunisti". A čemu ne rajše povedati, da se bori proti načinom, dočim drugi počivajo, meni isti list?

Včina upornikov je iz agrarnih krajev, katerim se no more čitati, da se navdušujejo za kak posebni izem. Sajdači so k subškim agrarnim in neodvisnim demokratičnim strankam. Niso pa za povrač dinastije, kateri služi Mihajlović, pač pa hočejo demokracijo. Čas je že, da se nekoliko posveti v te jugoslovanske razmere, in če ne, bo prva reč, ki jo bomo čuli, da delajo Zed. države tudi tudi slično mešanico kot so jo zgnele v severni Afriki. Le da lahko postanejo posledice še bolj nevarne kot tam.

Toliko iz mnenja v Sunu.

Ruski relif

Joseph Omerza, Chicago, je prispeval \$10, Anton Andres, enako iz Chicaga, pa \$2. Obema iskrena hvala.

V Prosveti s dne 21. aprila sem čital poročilo o našem prijatelju Ed. Tomšiču, ki je tudi že precej storil za ruski relif. Dolgo tednov je Ed visel vsled težkih poškodb, ki jih je dobil v premogovniku, v bolnišnici med življiljem in smrto. Zato sem toliko bolj z veseljem čital, da so ga pred veliko nočjo oskubili mavca. Želim mu vsi skorajnjega okrevanja.

*

Dne 23. aprila sem izvedel o smrti našega pionirja Mihaela Kebra. Spadal je k tisti starci tradicionalni skupini potnikov, kateri je, žal, čezdaj manj. Po stroki je bil moj kolega — krvnar. Veliko sveta je obhodil, veliko doživel, ali sodrug je ostal do konca. Naj mu bo časten spomin.

GOS

Smolec si peče gos.
Veliko, debelo gos.
Pride nekdo na obisk.
Sprejem? Precej neprijazen.

Obiskovalcu se nabirajo ali-ne.

"Koliko vas bo pri kosilu?"
vpraša lačno.

"Dva."
"Ali pričakuješ še kakšen obisk?"

"Dva," si rekel.
Smolec prikima.
"Dva, dva. Jaz in gos."

Vojni bondi in znake so vloga državljanov v svojo delo.

KONFERENCA PROSVETNE MATICE ZA ILLINOIS IN WISCONSIN PRELOŽENA NA 23. MAJA

Anton Garden, tajnik krajne Prosvetne matice in JSZ za okrožje Illinois in Wisconsin, poroča v Prosveti z dne 28. aprila sledete:

Chicago. — V okrožnem pismu, ki je bilo poslano društvom in klubom, včlanjenim v Prosvetni matici, v čikaškem okrožju (Chicago, Waukegan, Milwaukee, West Allis, Sheboygan), je rečeno, da se vrsti pomladanska konferenca okrožne Prosvetne matice JSZ v Waukeganu zadnjo nedeljo v maju.

Ker se isti dan, to je 30. maj, vrši v Milwaukeeju tudi sej vseh tamkajšnjih društev za ustanovitev postojanke SANSA, kakor tudi v Chicagu dramatska predstava za JPO-SS in SANS, se konferenca Prosvetne matice vrsi TEDTN PREJ, to je **23. maja** v Slovenskem domu v Waukeganu, pričetek ob desetih dopoldne.

Društva in klubi, pridruženi Prosvetni matici, so poščeni, naj vzarjejo to naznanilo na znanje, zastop

• • KRITIČNA MNENJA, Poročila in razprave • •

KOMENTARJI

Zamejne vlade so v sedanji vojni staro iznajdba velesil. Večinoma so sedaj podložnice angleške vlade, ki ima z njimi ne samo stroške, nego tudi nič koliko sltnosti. Na primer, poljska zamejna vlada ima v Angliji petdeset milijonov doljarjev kredita — na angleške stranke. Tudi jugoslovanska zamejna vlada zajema z veliko žlico.

Cehoslovaška vlada je nekam prezirana, ker baje škili "preveč v Moskvo". In posebno pa ker je demokratična in zagotavljiva, da čim bo vojne konec, bo narod edočal, kdo naj mu bo vladal. Ostale zamejne vlade pa zahtevajo, da jim naj demokratične velesile ščitijo povratek in službe in trone in stari način življenja.

Hitler si s povedovali velenko cenejše pomaga. On ima kvizilne, ki jih morajo plačati podjavljenci narodi sami celo v najslabših časih. Norvežki svojega, Hrvati svojega Paveliča, Srbi generala Nedivića, Bolgari Borisa in njegovem režimu; Čehi in Slovaki enako "svoji" vladi v Pragi in Bratislavji. Ni čudno, da si je ameriški državni departmet zanimal s svojim podvetjem v Afriki, da so morda kvizilni boljše sredstvo v vnanji politiki kakor pa "zamejne vlade", ki vedre v Angliji in čakajo povratku v svoje palače. Obe metodi sta napačni. Obe vodita v nove konflikte. Obe v fašizmu in v novo svetovno vojno.

V La Sallu so imeli shod pod pravoprem s loge za ideje SANSA in za relif. Josephine Erjavec iz Jolieta, tajnica Slovenske ženske zveze, je v svojem govoru navedla, da je za rešitev našega naroda v starem kraju potrebnih kakih pet stvari, med njimi molitev. Da jo dobitimo, je treba moliti. Ko je bil naš letalec Rickenbacker na vodi že dokaj dni, in je pretilo, da on in njegovo spremljivo v čolnu brez vsega od lakote pogine, je molil in glej: "Bil je uslušan! Prijatel je od nekod galeb, se mu vsedel na ramo, Rickenbacker ga je trudoma zgrabil, mu zavil vrat, oskulbi so ga in pojedli. Just like that. Lasalleški župnik je bil na tem shodu bolj diplomatski. Za cerkev in za molitev je govoril v cerkvi, na shodu pa o rečeh, radi katerih je bil sklican. Vendar pa Josephine sama na sebi ni kriva, da je govorila tako kot je. Ta ko so jo pač naučili. Na tistem shodu je govoril tudi Ethbin Kristan. Pa je govoril le v smislu SANSOVih namenov ter ci-

čaja, katerega jim pripisujejo. Tako se govoril uradno, dokler ni "frikelja" uradno razgajljena, kar je bila na primer v sovjetsko-poljskem sporu.

J. Lewis se naj internira "for the duration". To sta najprej predlagali dve skupini v Arkansusu, nameč United States Army Mothers' Post No. 11 in pa Arkansas State Junior Chamber of Commerce. Obe skupini sta poslali to zahtevo predsedniku Rooseveltu zgoj iz mržnje proti unijam. Lewis s svojo taktiko pa jima je le preteza.

Ko bo konec vojne, bodo imeli ameriški župani, včetve Lauscheta in La Guardio, dovolj dela in opravkov doma. In tudi težav bo veliko nastalo.

O La Guardiu so pravili, da bo poslan za "governorja" v italijanski del Afrike. S tem ni bilo nič. Kajti če so Angleži lahko vzeli, jo bodo znali tudi sami upravljati. Tudi za Italijo La Guardia ne bi bil sprejemljiv, saj za papeža in kralja ne, tudi če se bi Mussolinija in njegove fašiste potisnilo čisto na stran.

"**Vrtovi zmage**" povzročajo marsikom več skrbi, sitnosti in jeze, kot pa vsi vojni napori skupaj. Tudi nekateri "translatorji" (v vladnih službah) imajo težave z njimi, ker o delu v vrtovih nič ne vedo. In jezik, v katere prevajajo, se jim tudi zapletajo.

Veslovenški kongres bi bil veliko bolj potreben Slovanom v Evropi, kakor v Ameriki. Tam bi vzajemnost med njimi res zaledila. Sicer pa jo kršijo "višji", ki so Slovani samo po imenu, ljudstvo pa je brez pravice in ima samo eno dolžnost: garati bodisi za domačo, ali pa za okupatorske veljake. Edino Rusija se ponaša, da je izjema v tem pravilu.

Konvencija HBZ bo sitno burna stvar, ker se bo bavila več s svojo domačo zmedeno hrvatsko in svetovno politiko, kakor pa s svojimi problemi. Izgleda, da je ni njena prejšnja konvencija nič izučila.

Kolonar Edwin A. Lahay

pravi, da je problem večine združenih narodov, kateri so v vojni z Nemčijo ta, ker si niso na čistem, ali se bore zoper fašizmom ali proti komunizmu.

Goebbels ima torej prav lahko delo. Iсти pisatelj ugotavlja, da

če se ukvarjam z domačim fašizmom, ti prileti v obraz takoj obdolžitev, da je to "komunistično" natolevanje.

Daleje pravi: "Popolnoma v redu je reči, da se Rusija ne bori za nas. Kajti če smo o kakšni stvari na svetu popolnoma uverjeni je ta, da se mi prav gotovo vojujemo za Rusijo."

Nič koliko politikov med združenimi narodi, ki se na vdušujejo za poraz Hitlerja, so hladni v geslu za poraz fašizma. Ce bo po njihovem, bo Hitler padel, a hitlerizem ostane, ker je potreben za ohranitev sistema izkoricanja. Tako bi po zmagci izolacionisti in drugi kritiki spet lahko dokažovali, da je bila tudi druga svetovna vojna največja bedastota, da se sploh ni vršila za demokracijo, sploh v nikakršen dober namen, kakor se ni nobena prejšnja, med tem pa bi mladina dorasla in se jo bi pognoalo v novo vojno. To se bo ponavljalo, dokler bodo vojna sredstva v rokah ljudi, ki so za izkoricanje množič, pa bodisi pod demokracijo ali pa pod zaščito ene ali druge oblike fašizma. Vsakdo, ki je zoper izkoricanje in propagira odpravo socialnih žita, jim je sedaj "komunist". Nič ne de, če soglašaš z metodami ruskih boljševikov ali pa jih obsojaš — v očeh reakcionarjev si vseeno "komunist" zato, ker si proti izkoricanju in posebno še če si socialist.

Socialisti v Argentini so predlagali strankam, ki so v opoziciji proti sedanemu režimu, v prihodnjem volilnem boju enotno fronto. Predsednik Argentine Ramon S. Castillo je ne samo konservativcev nego naklonjen osišču in Argentino drži v neutralnosti samo iz tega razloga. Argentin-

čaja, katerega jim pripisujejo. Tako se govoril uradno, dokler ni "frikelja" uradno razgajljena, kar je bila na primer v sovjetsko-poljskem sporu.

J. Lewiss se naj internira "for the duration". To sta najprej predlagali dve skupini v Arkansusu, nameč United States Army Mothers' Post No. 11 in pa Arkansas State Junior Chamber of Commerce. Obe skupini sta poslali to zahtevo predsedniku Rooseveltu zgoj iz mržnje proti unijam. Lewis s svojo taktiko pa jima je le preteza.

Ko bo konec vojne, bodo imeli ameriški župani, včetve Lauscheta in La Guardio, dovolj dela in opravkov doma. In tudi težav bo veliko nastalo.

O La Guardiu so pravili, da bo poslan za "governorja" v italijanski del Afrike. S tem ni bilo nič. Kajti če so Angleži lahko vzeli, jo bodo znali tudi sami upravljati. Tudi za Italijo La Guardia ne bi bil sprejemljiv, saj za papeža in kralja ne, tudi če se bi Mussolinija in njegove fašiste potisnilo čisto na stran.

"**Vrtovi zmage**" povzročajo marsikom več skrbi, sitnosti in jeze, kot pa vsi vojni napori skupaj. Tudi nekateri "translatorji" (v vladnih službah) imajo težave z njimi, ker o delu v vrtovih nič ne vedo. In jezik, v katere prevajajo, se jim tudi zapletajo.

Veslovenški kongres bi bil veliko bolj potreben Slovanom v Evropi, kakor v Ameriki. Tam bi vzajemnost med njimi res zaledila. Sicer pa jo kršijo "višji", ki so Slovani samo po imenu, ljudstvo pa je brez pravice in ima samo eno dolžnost: garati bodisi za domačo, ali pa za okupatorske veljake. Edino Rusija se ponaša, da je izjema v tem pravilu.

Konvencija HBZ bo sitno burna stvar, ker se bo bavila več s svojo domačo zmedeno hrvatsko in svetovno politiko, kakor pa s svojimi problemi. Izgleda, da je ni njena prejšnja konvencija nič izučila.

Kolonar Edwin A. Lahay

pravi, da je problem večine združenih narodov, kateri so v vojni z Nemčijo ta, ker si niso na čistem, ali se bore zoper fašizmom ali proti komunizmu.

Goebbels ima torej prav lahko delo. Iсти pisatelj ugotavlja, da

če se ukvarjam z domačim fašizmom, ti prileti v obraz takoj obdolžitev, da je to "komunistično" natolevanje.

Daleje pravi: "Popolnoma v redu je reči, da se Rusija ne bori za nas. Kajti če smo o kakšni stvari na svetu popolnoma uverjeni je ta, da se mi prav gotovo vojujemo za Rusijo."

Nič koliko politikov med združenimi narodi, ki se na vdušujejo za poraz Hitlerja, so hladni v geslu za poraz fašizma. Ce bo po njihovem, bo Hitler padel, a hitlerizem ostane, ker je potreben za ohranitev sistema izkoricanja. Tako bi po zmagci izolacionisti in drugi kritiki spet lahko dokažovali, da je bila tudi druga svetovna vojna največja bedastota, da se sploh ni vršila za demokracijo, sploh v nikakršen dober namen, kakor se ni nobena prejšnja, med tem pa bi mladina dorasla in se jo bi pognoalo v novo vojno. To se bo ponavljalo, dokler bodo vojna sredstva v rokah ljudi, ki so za izkoricanje množič, pa bodisi pod demokracijo ali pa pod zaščito ene ali druge oblike fašizma. Vsakdo, ki je zoper izkoricanje in propagira odpravo socialnih žita, jim je sedaj "komunist". Nič ne de, če soglašaš z metodami ruskih boljševikov ali pa jih obsojaš — v očeh reakcionarjev si vseeno "komunist" zato, ker si proti izkoricanju in posebno še če si socialist.

Socialisti v Argentini so predlagali strankam, ki so v opoziciji proti sedanemu režimu, v prihodnjem volilnem boju enotno fronto. Predsednik Argentine Ramon S. Castillo je ne samo konservativcev nego naklonjen osišču in Argentino drži v neutralnosti samo iz tega razloga. Argentin-

čaja, katerega jim pripisujejo. Tako se govoril uradno, dokler ni "frikelja" uradno razgajljena, kar je bila na primer v sovjetsko-poljskem sporu.

J. Lewiss se naj internira "for the duration". To sta najprej predlagali dve skupini v Arkansusu, nameč United States Army Mothers' Post No. 11 in pa Arkansas State Junior Chamber of Commerce. Obe skupini sta poslali to zahtevo predsedniku Rooseveltu zgoj iz mržnje proti unijam. Lewis s svojo taktiko pa jima je le preteza.

Ko bo konec vojne, bodo imeli ameriški župani, včetve Lauscheta in La Guardio, dovolj dela in opravkov doma. In tudi težav bo veliko nastalo.

O La Guardiu so pravili, da bo poslan za "governorja" v italijanski del Afrike. S tem ni bilo nič. Kajti če so Angleži lahko vzeli, jo bodo znali tudi sami upravljati. Tudi za Italijo La Guardia ne bi bil sprejemljiv, saj za papeža in kralja ne, tudi če se bi Mussolinija in njegove fašiste potisnilo čisto na stran.

"**Vrtovi zmage**" povzročajo marsikom več skrbi, sitnosti in jeze, kot pa vsi vojni napori skupaj. Tudi nekateri "translatorji" (v vladnih službah) imajo težave z njimi, ker o delu v vrtovih nič ne vedo. In jezik, v katere prevajajo, se jim tudi zapletajo.

Veslovenški kongres bi bil veliko bolj potreben Slovanom v Evropi, kakor v Ameriki. Tam bi vzajemnost med njimi res zaledila. Sicer pa jo kršijo "višji", ki so Slovani samo po imenu, ljudstvo pa je brez pravice in ima samo eno dolžnost: garati bodisi za domačo, ali pa za okupatorske veljake. Edino Rusija se ponaša, da je izjema v tem pravilu.

Konvencija HBZ bo sitno burna stvar, ker se bo bavila več s svojo domačo zmedeno hrvatsko in svetovno politiko, kakor pa s svojimi problemi. Izgleda, da je ni njena prejšnja konvencija nič izučila.

Kolonar Edwin A. Lahay

pravi, da je problem večine združenih narodov, kateri so v vojni z Nemčijo ta, ker si niso na čistem, ali se bore zoper fašizmom ali proti komunizmu.

Goebbels ima torej prav lahko delo. Isteri pisatelj ugotavlja, da

če se ukvarjam z domačim fašizmom, ti prileti v obraz takoj obdolžitev, da je to "komunistično" natolevanje.

Daleje pravi: "Popolnoma v redu je reči, da se Rusija ne bori za nas. Kajti če smo o kakšni stvari na svetu popolnoma uverjeni je ta, da se mi prav gotovo vojujemo za Rusijo."

Nič koliko politikov med združenimi narodi, ki se na vdušujejo za poraz Hitlerja, so hladni v geslu za poraz fašizma. Ce bo po njihovem, bo Hitler padel, a hitlerizem ostane, ker je potreben za ohranitev sistema izkoricanja. Tako bi po zmagci izolacionisti in drugi kritiki spet lahko dokažovali, da je bila tudi druga svetovna vojna največja bedastota, da se sploh ni vršila za demokracijo, sploh v nikakršen dober namen, kakor se ni nobena prejšnja, med tem pa bi mladina dorasla in se jo bi pognoalo v novo vojno. To se bo ponavljalo, dokler bodo vojna sredstva v rokah ljudi, ki so za izkoricanje množič, pa bodisi pod demokracijo ali pa pod zaščito ene ali druge oblike fašizma. Vsakdo, ki je zoper izkoricanje in propagira odpravo socialnih žita, jim je sedaj "komunist". Nič ne de, če soglašaš z metodami ruskih boljševikov ali pa jih obsojaš — v očeh reakcionarjev si vseeno "komunist" zato, ker si proti izkoricanju in posebno še če si socialist.

Socialisti v Argentini so predlagali strankam, ki so v opoziciji proti sedanemu režimu, v prihodnjem volilnem boju enotno fronto. Predsednik Argentine Ramon S. Castillo je ne samo konservativcev nego naklonjen osišču in Argentino drži v neutralnosti samo iz tega razloga. Argentin-

čaja, katerega jim pripisujejo. Tako se govoril uradno, dokler ni "frikelja" uradno razgajljena, kar je bila na primer v sovjetsko-poljskem sporu.

Cikaški nadškof Samuel A. Stritch je v svojem nedavnem govoru dejal, da je napačno malagati državi funkcijo dobrodelnosti. Boji se, da bi se potem preveč ljudi le ratoje oslanjalo, če, bo že država skrbila zame. Prizna pa, da je veliko ljudi, ki pomoči res potrebujejo. Za vse te naj skrbi privatna dobrodelnost, kakor je v prošlosti. Nadškof Stritch je morda pozabil, da je v zadnjem potovanju obiskoval diktatorja Franca, tega ni počel v namenu, da bi pomagal strmolavit fašizem v Spaniji. Dasi so združeni narodi za demokracijo, jih saj v Spaniji niso nič pomagali.

Freda Kirchwey pravi v reviji Nation, da ko je newyorskemu nadškofu Spellman na svojem nedavnem potovanju obiskoval diktatorja Franca, tega ni počel v namenu, da bi pomagal strmolavit fašizem v Spaniji. Dasi so združeni narodi za demokracijo, jih saj v Spaniji niso nič pomagali.

Advance, glasilo unije A. C. W. A., piše v izdaji z dne 1. maja o četnikih v Jugoslaviji. Toda ne imenuje Jugoslavije, ne samo Srbe, kar se bojevanja.

Chicago Tribune se je posredoval v borbo za Poljake, ne zato ker z njimi čuti, temveč ker sovaži Sovjetsko unijo. S kartuni, z uređniškimi članki in poročili dokazuje, kako krušte je Rusija in kako malo imajo zaveznički od njene pričakovati.

Italijani bi s Slovenci lepo postopali, če ne bi bilo — partizanov. Tako trdijo celo nekateri Slovenci v Ameriki, ker so ali zavedeni, ali pa jim je mrzljiva do napredka več kot pričnati resnicu, da fašisti niso še z nobenim ljudstvom lepo postopali, pa če se jim je upralo ali ne.

30,000 Slovencev so Italijani

ni že odgnali v svoja koncentracijska taborišča. Tako ugotavlja JIC.

Večinoma so iz province Lubiana, a mnogo

jih je tudi iz Primorskega (iz Julijanske krajine).

K temu lahko dodamo, da jih je še več v domačih zaporih, veliko je bilo ubitih, tisoči pa so uničeni

in uničeno v duševno.

Italijani bi s Slovenci lepo

Iz zapisnika SANSA

Ker v tem listu ni zadost prostora za celoten zapisnik III. seje izvršnega odbora Slovenskega ameriškega narodnega sveta, ga objavljamo le v izčrpu.

Ta ali III. seja odbora se je vrnila 10. aprila 1943 v hotel Sherman v Chicagu. Udeležili so se predsednik Etbin Kristan, II. podpredsednik Janko N. Rogelj, blagajnik Jos. Zalar, zapisnikar in pomožni tajnik M. G. Kuhel ter član odbora Vincent Cainkar, Leo Jurjovec ter dr. F. J. Kern. Na vroči tudi John Gornik, John Ermenc in Josephine Zakrašek od izvršnega odbora JPO-SS.

Odsotni, župnik Oman iz Newburga, O., Marie Prisland iz Sheboygana in Frank Zaitz, ki so navedli vzroke, čemu jim ni bilo mogoče na sejo. Oman je imenovan za svojega namenika Aleksandra Urankarja (ki tudi ni mogel priti), Prislandova pa Josepino Erjavčevu.

Predsednik Etbin Kristan je poročal o pismu Anthonyju Edenu (ki je bilo v tem listu priobčeno 28. aprila), o svojih prizadevanjih za doseglo skupne akcije med Hrvati in Srbijami v drugem svojem delu.

Blagajnik Joseph Zalar je poročal, da je sredi minulega meseca bilo priobčeno finančno poročilo SANSA, ki je kaže prejemke in izdatke do 27. februarja 1943. Do tega dne so prispevki značali \$3.048.32, izplačila pa \$1.128.77.

Od 27. februarja pa do 10. aprila je prejel nadaljnji \$1.369.51, izplačalo se je pa \$734.10. Celodobni prispevki so torej značali \$4.417.83, izplačila pa \$1.863.17. Preostanek na banki znaša \$2.554.66.

Denar je naložen na čekovni račun v First National Banki v Jolietu. — Poročilo se vzame na znanje.

Pomožni tajnik Mirko G. Kuhel je poročal, da je do sedaj ustanovljenih 28 podružnic, večje število pa jih je v procesu organiziranja.

Na pripomočilo našega častnega predsednika Louisa Adamiča se je vršilo med odborniki pismeno glasovanje glede nastavitev političnega opozvalca v Washingtonu. Odgovori na vseh glasovanjih so bili pozitivni. Adamič pa je obljubil dobiti izkušeno in zanesljivo osebo. Razmere pač zahtevajo, da moramo vedeti, kaj se v prestolici plete in radi tega je izvežban opozvalec nujno potreben. — Brošura dr. Coka pod imenom "The Problem of Trieste" je sedaj v tisku in bo kmalu razpečana. Naročenih je 2500 izvodov. Od tega števila jih bo 1500 razposlanih osebam v javnosti, časnikarjem, poročevalcem, komentatorjem in znanstvenikom, ki se bavijo s političnimi vprašanji in ki se zanimajo za jugoslovanske probleme. V smislu sklepa februarske seje smo smo prišli v stik z g. Martinkom, tajnikom Čehoslovaškega narodnega sveta, in razpravljali glede postopanja s Slovenci, ki so prideljeni avstrijskemu bataljonu. Na tem sestanku je bil brat Kristan, brat Cainkar in on. Rezultat tega je bil protestni telegram, ki je bil poslan podpredsedniku Wallaceju, vojnemu tajniku Stimsonu in dežavnemu tajniku Hullu. Kot je razvidno iz časopisov, so bili vojaki že premeščeni.

Prečitano je bilo pismo L. Adamiča, ki priporoča, da SANSA odobi gotovo vsoto kot odškodnino Vasu Trivanoviču za uredniško delo na brošuri "The Problem of Trieste". Dobrena je vsota \$50.00.

Dalje pismo dr. Ivana Coka, ki se SANSA zahvaljuje za financiranje njegove brošure. Dr. Cok tudi apelira, da bi SANSA finančno izdajo še dveh brošur, sestavljenih glavno na podatkih Cermeljeve knjige "The Life and Death Struggle of National Minority" in na izkušnjah avtorja samega o raznjanju s Slovenci pod Italijo. O tem se vrši razprava, nakar je zaključeno, da se i ti brošuri zalcita, potem ko bo rokodel pisan preučil predsednik Kristan.

Dr. Kern smatra za potrebno napraviti načrt in proračun,

po katerem se bomo ravnali. Vedeti moramo, kaj bomo izdali in koliko potrošili v ta namen. Predvsem je potrebno izdati primeren zemljevid Slovenije, katerega silno potrebujemo. Posebno tu rojena mladina bi se bolj zanimala za naše probleme, ako bi bila poučena o relativnosti slovenskega ozemlja napram ostalem delu Evrope.

Cainkar omenja, da je jugoslovanska vlada založila poseben atlas ter da je en iztis Že bil izročen državnemu departmantu.

Dr. Kern je poročal, da stoji Slovenska dobrodelen zveza 100% za SANSA, želi pa le, da se drži programa, ki je bil začrtan na kongresu v Clevelandu. Glavni odbor je odobril vsoto \$1000 v pomoč SANSA in \$300 je bilo že odpoljeno.

Cainkar je poročal, da kongresni zapisnik do danes še ni urejen, niti ne ve, kdaj bo čas dopuščal bratu Zupanu, da to zakasnelo stvar izpopolni.

Rogelj nima posebnega poročila, pač pa priporoča, da izročimo clevelandskemu županu in našemu rojaku Franku Lauschetu kopijo pisma, ki je bilo poslano Edenu. Župan F. Lausche odpotuje v kratkem v London, kjer bi lahko naš apel na Edena se osebno podprt.

Mrs. Zakrašek je poročala o občem zboru Progresivnih Slovencev, ki se vrši meseca maja, in o sklep, da vsaka članica prispeva mesečno po 1c za politično akcijo. Ermenc omenja o gibanju v Milwaukeeju. Brat Gornik obljublja vsestransko podporo in bodri na nadaljnje sodelovanje.

Brat Kuhel prečita brzojavko, ki je bila poslana od Louisi Adamiča in ki se nanaša na eventualno imenovanje jugoslovanskega zastopnika v Lehmanovi komisiji za prehrano zaveznih narodov v Evropi. O predmetu sledi kratka razprava, nakar je sprejet predlog, da predsednik v imenu SANSA brzojav v urad strateških služb v Washingtonu našlo željo, da se za tako pozicijo izbere le kak možen Amerikanec jugoslovanskega poroka, in ne kak Slovencem in novi Jugoslaviji nenaklonjeni politik.

Brat Kuhel poroča, da bo treba storiti korake za ugotovitev registracije SANSA pri justičnem departmaju. Potrebeni formulariji bi sedaj že moral biti pripravljeni. Pisal je o tem tajniku Rev. Zakrašku že dvakrat, ne prejme pa niti odgovora, niti ne ve, do katerega uradnika se naj obrne. Dovoljenje za poslovanje je le ustmeno. Tudi podružnice že povprašujejo za čarterje. Sklenjeno je, da se točno dožene, kar je v tej zadevi potrebno in registracija izpostavlja, nakar se naj vsem podružnicam izdajo zahtevani čarterji.

Prečitano je pismo Rev. Zakraške, dатirano dne 28. februarja 1943, kateremu je priloženo tudi pisano poročilo za sejo dne 27. februarja. Del tega poročila ni bil podan na določeni seji. Iz poročila je razvidno, da smatra Rev. Zakrašek svojo resignacijo kot tajnik SANSA za nepreklicno.

Po daljšem razmotrivanju predloga dr. Kerna sledi: Ker SANSA ne more poslovnati in uspešno delovati brez rednega tajnika in ker Rev. Zakrašek izjavlja, da je njegova resignacija nepreklicna, in ker se opira na zdravstvene razloge, se njegova resignacija sprejme. Predlog je podprt in sprejet.

Prečitano je bilo pismo L. Adamiča, ki priporoča, da SANSA odobi gotovo vsoto kot odškodnino Vasu Trivanoviču za uredniško delo na brošuri "The Problem of Trieste". Dobrena je vsota \$50.00.

Dalje pismo dr. Ivana Coka, ki se SANSA zahvaljuje za financiranje njegove brošure. Dr. Cok tudi apelira, da bi SANSA finančno izdajo še dveh brošur, sestavljenih glavno na podatkih Cermeljeve knjige "The Life and Death Struggle of National Minority" in na izkušnjah avtorja samega o raznjanju s Slovenci pod Italijo. O tem se vrši razprava, nakar je zaključeno, da se i ti brošuri zalcita, potem ko bo rokodel pisan preučil predsednik Kristan.

Dr. Kern smatra za potrebno napraviti načrt in proračun,

po katerem se bomo ravnali. Vedeti moramo, kaj bomo izdali in koliko potrošili v ta namen. Predvsem je potrebno izdati primeren zemljevid Slovenije, katerega silno potrebujemo. Posebno tu rojena mladina bi se bolj zanimala za naše probleme, ako bi bila poučena o relativnosti slovenskega ozemlja napram ostalem delu Evrope.

Cainkar omenja, da je jugoslovanska vlada založila poseben atlas ter da je en iztis Že bil izročen državnemu departmantu.

Dr. Kern je poročal, da stoji Slovenska dobrodelen zveza 100% za SANSA, želi pa le, da se drži programa, ki je bil začrtan na kongresu v Clevelandu. Glavni odbor je odobril vsoto \$1000 v pomoč SANSA in \$300 je bilo že odpoljeno.

Cainkar je poročal, da kongresni zapisnik do danes še ni urejen, niti ne ve, kdaj bo čas dopuščal bratu Zupanu, da to zakasnelo stvar izpopolni.

Brat Kuhel prečita brzojavko, ki je bila poslana od Louisi Adamiča in ki se nanaša na eventualno imenovanje jugoslovanskega zastopnika v Lehmanovi komisiji za prehrano zaveznih narodov v Evropi. O predmetu sledi kratka razprava, nakar je sprejet predlog, da predsednik v imenu SANSA brzojav v urad strateških služb v Washingtonu našlo željo, da se za tako pozicijo izbere le kak možen Amerikanec jugoslovanskega poroka, in ne kak Slovencem in novi Jugoslaviji nenaklonjeni politik.

Brat Kuhel poroča, da bo treba storiti korake za ugotovitev registracije SANSA pri justičnem departmaju. Potrebeni formulariji bi sedaj že moral biti pripravljeni. Pisal je o tem tajniku Rev. Zakrašku že dvakrat, ne prejme pa niti odgovora, niti ne ve, do katerega uradnika se naj obrne. Dovoljenje za poslovanje je le ustmeno. Tudi podružnice že povprašujejo za čarterje. Sklenjeno je, da se točno dožene, kar je v tej zadevi potrebno in registracija izpostavlja, nakar se naj vsem podružnicam izdajo zahtevani čarterji.

Prečitano je pismo Rev. Zakraške, daturano dne 28. februarja 1943, kateremu je priloženo tudi pisano poročilo za sejo dne 27. februarja. Del tega poročila ni bil podan na določeni seji. Iz poročila je razvidno, da smarta Rev. Zakrašek svojo resignacijo kot tajnik SANSA za nepreklicno.

Po daljšem razmotrivanju predloga dr. Kerna sledi: Ker SANSA ne more poslovnati in uspešno delovati brez rednega tajnika in ker Rev. Zakrašek izjavlja, da je njegova resignacija nepreklicna, in ker se opira na zdravstvene razloge, se njegova resignacija sprejme. Predlog je podprt in sprejet.

Prečitano je bilo pismo L. Adamiča, ki priporoča, da SANSA odobi gotovo vsoto kot odškodnino Vasu Trivanoviču za uredniško delo na brošuri "The Problem of Trieste". Dobrena je vsota \$50.00.

Dalje pismo dr. Ivana Coka, ki se SANSA zahvaljuje za financiranje njegove brošure. Dr. Cok tudi apelira, da bi SANSA finančno izdajo še dveh brošur, sestavljenih glavno na podatkih Cermeljeve knjige "The Life and Death Struggle of National Minority" in na izkušnjah avtorja samega o raznjanju s Slovenci pod Italijo. O tem se vrši razprava, nakar je zaključeno, da se i ti brošuri zalcita, potem ko bo rokodel pisan preučil predsednik Kristan.

Dr. Kern smatra za potrebno napraviti načrt in proračun,

po katerem se bomo ravnali. Vedeti moramo, kaj bomo izdali in koliko potrošili v ta namen. Predvsem je potrebno izdati primeren zemljevid Slovenije, katerega silno potrebujemo. Posebno tu rojena mladina bi se bolj zanimala za naše probleme, ako bi bila poučena o relativnosti slovenskega ozemlja napram ostalem delu Evrope.

Cainkar omenja, da je jugoslovanska vlada založila poseben atlas ter da je en iztis Že bil izročen državnemu departmantu.

Dr. Kern je poročal, da stoji Slovenska dobrodelen zveza 100% za SANSA, želi pa le, da se drži programa, ki je bil začrtan na kongresu v Clevelandu. Glavni odbor je odobril vsoto \$1000 v pomoč SANSA in \$300 je bilo že odpoljeno.

Cainkar je poročal, da kongresni zapisnik do danes še ni urejen, niti ne ve, kdaj bo čas dopuščal bratu Zupanu, da to zakasnelo stvar izpopolni.

Brat Kuhel prečita brzojavko, ki je bila poslana od Louisi Adamiča in ki se nanaša na eventualno imenovanje jugoslovanskega zastopnika v Lehmanovi komisiji za prehrano zaveznih narodov v Evropi. O predmetu sledi kratka razprava, nakar je sprejet predlog, da predsednik v imenu SANSA brzojav v urad strateških služb v Washingtonu našlo željo, da se za tako pozicijo izbere le kak možen Amerikanec jugoslovanskega poroka, in ne kak Slovencem in novi Jugoslaviji nenaklonjeni politik.

Brat Kuhel poroča, da bo treba storiti korake za ugotovitev registracije SANSA pri justičnem departmaju. Potrebeni formulariji bi sedaj že moral biti pripravljeni. Pisal je o tem tajniku Rev. Zakrašku že dvakrat, ne prejme pa niti odgovora, niti ne ve, do katerega uradnika se naj obrne. Dovoljenje za poslovanje je le ustmeno. Tudi podružnice že povprašujejo za čarterje. Sklenjeno je, da se točno dožene, kar je v tej zadevi potrebno in registracija izpostavlja, nakar se naj vsem podružnicam izdajo zahtevani čarterji.

Prečitano je pismo Rev. Zakraške, daturano dne 28. februarja 1943, kateremu je priloženo tudi pisano poročilo za sejo dne 27. februarja. Del tega poročila ni bil podan na določeni seji. Iz poročila je razvidno, da smarta Rev. Zakrašek svojo resignacijo kot tajnik SANSA za nepreklicno.

Po daljšem razmotrivanju predloga dr. Kerna sledi: Ker SANSA ne more poslovnati in uspešno delovati brez rednega tajnika in ker Rev. Zakrašek izjavlja, da je njegova resignacija nepreklicna, in ker se opira na zdravstvene razloge, se njegova resignacija sprejme. Predlog je podprt in sprejet.

Prečitano je bilo pismo L. Adamiča, ki priporoča, da SANSA odobi gotovo vsoto kot odškodnino Vasu Trivanoviču za uredniško delo na brošuri "The Problem of Trieste". Dobrena je vsota \$50.00.

Dalje pismo dr. Ivana Coka, ki se SANSA zahvaljuje za financiranje njegove brošure. Dr. Cok tudi apelira, da bi SANSA finančno izdajo še dveh brošur, sestavljenih glavno na podatkih Cermeljeve knjige "The Life and Death Struggle of National Minority" in na izkušnjah avtorja samega o raznjanju s Slovenci pod Italijo. O tem se vrši razprava, nakar je zaključeno, da se i ti brošuri zalcita, potem ko bo rokodel pisan preučil predsednik Kristan.

Dr. Kern smatra za potrebno napraviti načrt in proračun,

po katerem se bomo ravnali. Vedeti moramo, kaj bomo izdali in koliko potrošili v ta namen. Predvsem je potrebno izdati primeren zemljevid Slovenije, katerega silno potrebujemo. Posebno tu rojena mladina bi se bolj zanimala za naše probleme, ako bi bila poučena o relativnosti slovenskega ozemlja napram ostalem delu Evrope.

Cainkar omenja, da je jugoslovanska vlada založila poseben atlas ter da je en iztis Že bil izročen državnemu departmantu.

Dr. Kern je poročal, da stoji Slovenska dobrodelen zveza 100% za SANSA, želi pa le, da se drži programa, ki je bil začrtan na kongresu v Clevelandu. Glavni odbor je odobril vsoto \$1000 v pomoč SANSA in \$300 je bilo že odpoljeno.

Cainkar je poročal, da kongresni zapisnik do danes še ni urejen, niti ne ve, kdaj bo čas dopuščal bratu Zupanu, da to zakasnelo stvar izpopolni.

Brat Kuhel prečita brzojavko, ki je bila poslana od Louisi Adamiča in ki se nanaša na eventualno imenovanje jugoslovanskega zastopnika v Lehmanovi komisiji za prehrano zaveznih narodov v Evropi. O predmetu sledi kratka razprava, nakar je sprejet predlog, da predsednik v imenu SANSA brzojav v urad strateških služb v Washingtonu našlo željo, da se za tako pozicijo izbere le kak možen Amerikanec jugoslovanskega poroka, in ne kak Slovencem in novi Jugoslaviji nenaklonjeni politik.

Brat Kuhel poroča, da bo treba storiti korake za ugotovitev registracije SANSA pri justičnem departmaju. Potrebeni formulariji bi sedaj že moral biti pripravljeni. Pisal je o tem tajniku Rev. Zakrašku že dvakrat, ne prejme pa niti odgovora, niti ne ve, do katerega uradnika se naj obrne. Dovoljenje za poslovanje je le ustmeno. Tudi podružnice že povprašujejo za čarterje. Sklenjeno je, da se točno dožene, kar je v tej zadevi potrebno in registracija izpostavlja, nakar se naj vsem podružnicam izdajo zahtevani čarterji.

Prečitano je pismo Rev. Zakraške, daturano dne 28. februarja 1943, kateremu je priloženo tudi pisano poročilo za sejo dne 27. februarja. Del tega poročila ni bil podan na določeni seji. Iz poročila je razvidno, da smarta Rev. Zakrašek svojo resignacijo kot tajnik SANSA za nepreklicno.

Po daljšem razmotrivanju predloga dr. Kerna sledi: Ker SANSA ne more poslovnati in uspešno delovati brez rednega tajnika in ker Rev. Zakrašek izjavlja, da je njegova resignacija nepreklicna, in ker se opira na zdravstvene razloge, se njegova resignacija sprejme. Predlog je podprt in sprejet.

Prečitano je bilo pismo L. Adamiča, ki priporoča, da SANSA odobi gotovo vsoto kot odškodnino Vasu Trivanoviču za uredniško delo na brošuri "The Problem of Trieste". Dobrena je vsota \$50.00.

Dalje pismo dr. Ivana Coka, ki se SANSA zahvaljuje za financiranje njegove brošure. Dr. C

NO. 1860.

Published Weekly at 2301 So. Lawndale Ave.

CHICAGO, ILL., May 5, 1943.

VOL. XXXVIII.

"Fight Fire With Fire"

The heat is on. The anti-labor drive launched in the open about a year ago by the union-baiting agencies is beginning to bear bitter fruits. The Pegler and Rickenbacker "theories" are being translated into legislative realities.

From all over the country, particularly from the socalled farm lands, reports tell of State legislatures considering a greater volume than ever before of bills affecting union activities. Practically all of this legislation is restrictive in character. What is even more significant is the marked similarity in certain bills dealing with particular aspects of industrial relations, indicating that the legislation stems from common sources interested in promoting these union-oppressive measures.

An over-all survey of this anti-union flood of law-making reveals that nine States have in the past few months considered "anti-violence" bills, all of them identical and reported to have been championed by a group known as the "Christian American Association." This legislation could be interpreted to prohibit picketing and strikes.

At least fifteen States legislatures currently are considering bills requiring labor organizations to register certain information with a state agency as a condition of collecting dues and representing workers. These law projects range all the way from demanding the annual registry of balance sheets showing assets and liabilities to limitation of labor union income to the amount required to "carry out its lawful activities." Most of these bills do not require the information filed to be held in confidence. Many of the bills contain elaborate qualifications for officers and committee-men, such as native citizenship, residence in the State for five years or more, ownership of real estate, and similar onerous requirements.

Still other bills introduced in many legislatures would prohibit political contributions by labor organizations; others would prohibit any labor union representative from entering, without the consent of owners, any ranch, farm, feed yard or other agricultural premises to solicit union membership or to collect dues—measures obviously designed to prevent the spread of union organization to farm workers.

Some of the bills have already been enacted into law in several States—in Kansas, Idaho, South Dakota, Arkansas, Texas, Mississippi—while others are still debating them. In a few States these measures have met sturdy opposition, and will probably not be passed.

The staggering fact, nevertheless, remains that while the entire attention of the world of organized labor in this great national emergency has been concentrated on the war effort, the enemies of the labor movement have sneaked up on the trade unions and are stabbing it in the back with an assortment of daggers. The fact remains that the sinister propaganda set in motion by the professional anti-unionists under a variety of smoke-screened slogans, is having a powerful effect, especially in the farm States where special antagonism are being aroused against industrial labor and against the unions.

This devil's brew now being ladled out by die-hard groups of bourbon employers, anti-New Deal newspapers, smear-publicists and Ku-Kluxers such as the "Christian American Association" mentioned above, palpably is a menace to the national unity and a morale wrecker of the ugliest type. Justice.

PROBERS "RING THE BELL" AGAIN

The Truman Committee of the Senate is again entitled to the thanks of the nation. It has promptly and effectively squelched an unusually "raw" proposal.

It will be recalled that a subsidiary of "Big Steel" recently pleaded guilty to falsifying or evading inspection, and was thus able to unload on the government defective steel plates. No one has been punished for this crime. The "pull" of "Big Steel" is too powerful for that.

Instead of going to jail, the steel moguls recently notified the War Production Board that if the government insisted on rigid inspection, steel output would be seriously curtailed. In other words: "If you do not permit us to fleece Uncle Sam, we may cripple the war effort."

The W. P. B. was disposed to yield—did yield in part—but the Truman committee intervened. In a report presented to the Senate by Senator "Jim" Mead of New York, the committee insists that all important inspection must be rigidly enforced. As for the less important, they may be modified, but only when permission is granted. Mr. Nelson, chief of the W. P. B., has officially approved the committee's recommendations.

The American people may thank God that numerous Congressional committees are looking into practically every phase of our war effort. They have done a grand job. In fact, they are feared by grafters more than any other agency of government.—Labor.

IN THE WIND

(From The Nation)

The Free World Association recently planned a public debate on the Ball-Burton-Hatch-Hill resolution that the United States should cooperate with other nations to enforce peace after the war, but had to call it off because it could not find two isolationists willing to submit their views to debate. Senators Hatch and Ball were to speak for the resolution; Senator Nye, after a great deal of persuasion, consented to speak against it, but no teammate for him could be found. The association then asked him to debate with Senator Ball alone, but he declined. Among those who refused, for one reason or another, were Hamilton Fish, Bennett Clark, Tom Connally, Robert R. La Follette, Burton K. Wheeler, Arthur H. Vandenberg, Robert A. Taft, Kenneth S. Wherry, and Hugh A. Butler.

A New York restaurant is decorated with a series of mural panels showing dramatic plane flights from 1903 to 1943. The Lindbergh transatlantic flight is missing.

Atlanta has several all-white movie theaters, several white theaters that admit Negroes in the gallery, and several all-Negro theaters. The all-Negro film, "Cabin in the Sky," was shown in two-lily-white theaters and then left town. Atlanta Negroes may be allowed to see it on a return trip.

For those who have been uncertain as to the aims of the United Nations, an anonymous bulletin now being circulated should clarify them. The United Nations, it says, represent the tyranny of "Jewish fascism,"... Vice-President Wallace's popularity during his recent trip through Mexico led the Sinchists to claim him as one of their own. His plea for Christian democracy was construed

as endorsement of their "New Christian Order."

Festung Europa: The guard at Quisling's home has recently been increased to forty-two men... With orders on hand for 30,000 pairs of shoes to be made of wood and paper, a Norwegian factory had to delay production when the Nazis discovered that the paper for the uppers was red, white, and blue... Smoking at street-car stops in Belgium is now verboten. Too many German soldiers, innocently waiting for street cars, have had holes burned in their uniforms.

ACCIDENT TOLL TOPS BOMBING

NEW YORK.—Seven thousand more workers were killed in the United States in the period between Pearl Harbor and December 1, 1942, than the total number of persons killed in Great Britain by German bombs since the war began. William A. Irvin, national chairman of the War Production Fund to Conserve Manpower, said:

In disclosing that 46,300 workers have been killed in that period, Irvin announced drives will get underway in 14 major production centers to aid manpower conservation.

Of the total figure, 18,800 of the workers were killed on the job, Irvin said.

"In addition," he declared, "there were 160,000 workers permanently disabled—110,000 more than were injured and sent to hospitals in Great Britain as a result of German raids."

THE OLD STORY

There is considerable fear that the inflation horse may get completely away before we get the stabilization door closed.

THE MARCH OF LABOR

WENDELL WILLKIE'S BOOK

Not having read "One World," which is the thought-provoking title of a new book written by Wendell L. Willkie, we can comment upon it only with such authority as may be granted by a reading of the reviews.

What we get from the latter ure, however, convinces us that Mr. Willkie is far ahead of most Americans in his recognition of the need for some sort of international arrangement for the exploitation of the earth's resources after this war is over. Even before he became an author, Mr. Willkie described what he wants the world to be like by the words, "economic internationalism."

What we want to say about this idea is that it constitutes a challenge to the workers of this and other nations which they can ignore only at their peril. For if it is true—and we believe it is—that evolution has brought mankind to the point where peoples must work and plan together, then it is equally important to question WHOSE plan will be adopted.

Will the owners of each nation be the ones who do the getting together? Or will it be the workers who write the rules of the game of life?

If the above question is to be considered at all, it should be considered in the light of what Mr. Willkie is and whom he represents.

American workers would be foolish to forget that Mr. Wendell L. Willkie's viewpoints are those of the biggest of the business. It is inconceivable that he envisions a world in which human exploitation for private profit will not be present. And if he is thinking about a way of international control of the private-profit system, there is offering nothing that deserves the enthusiastic support of the workers of this and other capitalist nations.

For such an international would be, essentially, an international of racketeers—who might conceivably get along very well together by apportioning the victims of their racket, but who, nevertheless, would prey upon the common people under their immediate control.

Workers should not be satisfied with such an international arrangement. Basic to any national or world plan should be the end of human exploitation; and whether the exploiters are foreigners or natives should be recognized as of no real difference.

However, since we believe the Willkie plan is timely, we believe something of the sort will come to be the way of life. What kind of internationalism there will be must be determined by who are most alive to the need for such a set-up and most active in promoting it. If the world's workers permit big business to shape the future it will be shaped to fit big business interests. If the workers want "one world" to be a workers' world, they must be the ones who will fashion and govern it.

Reading Labor Advocate.

SEES A "JOKER" IN F. D.'S FREEZING ORDER

The Washington "Star" is a venerable and extremely wealthy representative of American journalism. Its age may be due to the fact that it has always used the right vitamin, but its great prosperity is traceable to the fact that it never fails to see eye-to-eye with a good advertiser.

The other day the "Star" printed two editorials. In the first, the "Star" congratulated Pres. Roosevelt because he has "frozen" the wages of workers. In the second, the "Star" rejoiced in that "freezing" prices, the President had left a nice, large loophole, and through that loophole, in the opinion of the "Star," the local Public Utilities Commission might sneak a fat rate increase for Washington utilities.

The workers of Washington do not advertise in the "Star". The public utilities do advertise in the "Star." In addition, the men who own the "Star" probably have heavy interests in the utilities.

Now that the "Star" has called "F. D.'s" attention to the "loophole," wouldn't it be a grand idea for the President to cover it up so that no rate increase could get through?

400,000 Women Workers Visioned in Shipyards

Washington, D. C.—Four hundred thousand women will be working in American shipyards by the end of 1943 according to Mary Elizabeth Pidgeon, chief of the Research Division, Women's Bureau, U. S. Department of Labor. They are doing the jobs that men have done and they are receiving the same rates of pay.

THRIFT NOTE

Because matches this year are 1/16 to 1/4 inch shorter than before, the nation will save 7,000,000 board feet of lumber.

The Russo-Polish Crisis

Never since the war began has the statesmanship of the United States and Britain faced a more crucial test than is presented by the Russo-Polish crisis. Never since Hitler's legions shattered the peace has there been a larger need for sane Soviet and Polish diplomacy. The immediate Anglo-American objective must be the healing of the breach between those two Allies. The basic essential is the preservation—and reinforcement—of the unity of the United Nations, without which we should have small reason to expect either victory over the Axis or a durable peace.

To date the sole winner in the cleavage is Germany's propaganda machine. But this Nazi victory can be short-lived. The malaise in Russo-Polish relations, although to a considerable extent covered up, had been deepening for months. It should not have been permitted to come to an open crisis; now that the crisis is in the open it is incumbent upon all concerned not only to heal the breach but remove its causes. If that is accomplished, Hitler's present victory will backfire on him.

The immediate subject of conflict—the dispute over the Nazi claim that the Russians in 1940 executed some 10,000 Polish officers near Smolensk—is not the basic issue. We cannot know what happened to those officers. The Russians say the Nazis massacred them. The invitation of the Polish government to the International Red Cross to investigate was ill-advised. Obviously no investigators could conduct an objective inquiry in German occupied territory. Nothing, therefore, was to be accomplished by the Polish invitation except an affront to the U. S. S. R. Equally, however, the Soviet Union, in our opinion, fell short of its responsibilities to its Allies by answering the Polish move with a "suspension" of relations.

Behind the dispute over the Smolensk "killings" lies the larger issue of frontiers. Russia means to gain Soviet titles to the White Russian, Ukrainian and Lithuanian sections of Poland. The Polish government opposes that intent. Many recriminations have grown from the rival territorial claims. Washington and London have sought, apparently, without finally committing themselves as to frontiers, to delay a decision until the war is won.

Stalin did not and does not desire to wait. There are reports that he faces considerable pressure to give assurance to the Ukrainians and White Russians in the U. S. S. R. that the Ukrainians and White Russians of Poland are to be their countrymen after the war. Quite aside from such pressure, Stalin is determined that they shall be. Were he certain that Russia will have occupied the territories in question before Germany is defeated, he doubtless would be willing to postpone a showdown. He cannot, however, be certain of that. Germany may be able to hold an Eastern Front within Russia up to the hour of German collapse. Facing that possibility, Stalin wants Britain and America to commit themselves on the frontiers now; and it would appear that by "suspending" relations with Poland he is pressing Washington and London to decide.

We still hope that the frontiers decision can be postponed. Whether or not that is possible, our diplomats must labor to create the ground for mutual Russo-Polish confidence. Without it no settlement on any Russo-Polish issue can be convincing. Meantime it is the duty of every American—including every American of Polish extraction, and Russian extraction—to shun all demagogic appeals to national emotionalism. The enemies of United Nations unity and American unity will make the most of this crisis. That is all the more reason why honest Americans must deport themselves responsibly.—The Chicago Sun.

ECONOMIC TRENDS IN MODERN AMERICA

By SCOTT NEARING

Important economic changes result from the introduction of machinery into a society based on farming. Self-sufficient agricultural communities are replaced by mining, manufacturing and merchandising centers dependent for survival on the import of raw materials and consumer goods, and on the exports of their specialized products. When country people move into industrial towns and cities they no longer raise their own food, make their own clothes or build their own houses. Instead, they sell their labor power for wages, exchange their wages for necessities of life and thus create a consumer goods market. Farmers are economically independent. Industrialized townsmen and city dwellers are extremely dependent.

Three issues are at stake: Far East raw materials, Far East trade and the control of the Pacific. The chief contestants for supremacy in this part of the world are Japan and the U. S. for the protection of U. S. interests in the Far East and the safeguarding of the American future in the Pacific. Peffer insists that Japan must be destroyed. The Japanese empire must be dismembered.

Manchuria and Formosa will be returned to China; Korea will be independent. The former mandated islands and other insular possessions hitherto Japanese should be divided between America and Australia. All Japanese armament must be surrendered. The entire Japanese merchant marine and all Japanese property in China are to go to China as a partial indemnity for aggression.

"Japan must be not only defeated but crushed . . . maimed and left helpless beyond recovery for a long period." "It is necessary to destroy the principal Japanese cities and its whole industrial mechanism."

Peffer's book is strongly reminiscent of the 128 years of war between Rome and Carthage for the control of the Mediterranean. In the course of that war, Cato's slogan, "Carthage must be destroyed," because the watchword of the Roman republic. Peffer favors peace in the Far East, but it must be an American peace, with the U. S. dominating the Pacific.

These statements have been true, in the past, for England, Germany and the U. S. They are true today for Japan, China, India and Malaya. They provide the theme for Basis for Peace in the Far East, a book by Nathaniel Peffer recently published by Harper & Bros.

Peffer describes his book as "a realistic proposal for the creation of a new order in the Far East, based upon the crushing military defeat of Japan." Japan, he writes, must be smashed. There are two chief reasons for this. First, because the Japanese are trying to monopolize the valuable raw materials of the Far East, and second, because they are trying to monopolize the Chinese market.

Far East raw materials such as oil and rubber are vital to the survival of every industrial nation, yet the Japanese are out to build an Asiatic and Pacific empire" that will reserve them primarily for Japanese industry. If the Japanese succeed in this "grandiose design . . . we shall have no voice in determining the future in that region." Since the Pacific is at the back door, or perhaps for the future at the front door of the U. S., Japanese imperial plans threaten basic American interests.

The same argument holds true for the Asiatic market—particularly for the market of China. Half the human race lives in Asia. One human out of every four lives in China. A century ago, Peffer writes, the business interests of the U. S. began to look to the China market for the disposal of their export surplus. Since that time the China market has played an increasingly important role as an outlet for U. S. export and "America's faster than that of any other country."

German newspapers in Czechoslovakia are warning the people against talking in barber shops to prevent "economic facts to be revealed to the enemy and home morale from being lowered."